

Oglas, pripremlana itd.
iskaju i računaju se na temelju
svišnjog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojnu, oglase itd.
tajku se naputnicom ili poloz-
nicom post. Stedionice u Betu
za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja tučno oz-
načiti ime, prezime i najbližu
poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi:
neka to javi odpravnitvu u
otvorenim piamu, za koji se
ne plaća poština, ako se iz-
vana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847-849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, u neologu sve polkvaru“. Nastala poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmphotić i drug. u Puli. ← Glavni suradnik prof. M. Mandić v Trstu. (Via Chiozza 12)

Izlazi svakog četvrtka o
podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju

epodpisani ne tiskaju,

nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarnom stojil

10 K u obič. } na godinu

5 K za seljake } ili K 5-, odn. K. 250 o

pol godine

Izvan carevine više poštarni

Plaća i utuze se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h. za

stali za h. koli u Puli, tol

izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se

u Tiskari J. Krmphotić i dr.

(Via Sissano), kamo neka se

naslovuju sva pisma i pred-

plate.

† Dr. Dinko Vitezić.

(24. jula 1822. — 25. decembra 1904.)

Svršeno je!

Ruka nam se trese, suze nam se toče niz lice, sreća nam drhće, duboko potresena duša plače, — mili i blagi naš prvak

dr. Dinko Vitezić zatvorio je za uvičk oči i odiočio se telom od nas.

Providnosti se svidilo pozvati oca Istarskog patnika baš na dan Porodjenja Spasiteljeva.

Na dan uspomene Spasa sveta, češlik značaj, veliki Hrvat, prvak Istre, preporoditelj istarskog puka, odlučni branitelj njegovih pravica, dika roda svoga — umro je!

I nema ga više, ode nam i on.

Istra naša, potlačana ova sirotica, gorke suze lije nad grobom jednog od najplemenitijih svojih sinova.

Težka kušnja snašla je našu bol i jad; u sreću našemu otvorila se opet krvava rana, koja nas tihi, koja nas ljuto peče.

Zar neće zacielići?

Bog nas je opet pohodio i to k dobromu vodi.

Vječnost Njegova nam je utjehom: dobrota i milosrdje. Njegovo melemonu su naše velike tuge i dobrota Njegova samo dobre miluje.

I pozva ga k sebi.

Osamdeset i tri godine dihanja, osamdeset i tri godine pregaranja, rada i ljubavi za hrvatski svoj jezik i rod!

Tim teži udarac, tim jača bol, jer brijasmo privikli na dobrotu, na zaštitu, na veliku ljubav dnevnoga Starine našega, koja nas je obuhvatala jednakako sve.

Božji je bio, k Bogu se povratio!

Utielovljena sama kriješt i pobožnost; drugačiji nije mogao da bude.

Odricanje od svjetskih varavih slasti i lasti; pregaranje i ugušivanje ljudskih strasti — vrline ove njegove sjaju i blistaju poput alem-kamena, za dugog njegovog čovječanskog života.

Obiteljsku sreću i ljubav, žrtvovao je sreći i ljubavi hrvatskoga patnika: darovao je svoj veliki um, plemenito sreće svoje, život svoj cieli, majci rođenoj — Istri.

Ostavio je zato mnogobrojnu obitelj: obitelj svega hrvatskog naroda, zadnjenu vječnom ljubavlju harnosti i sinovske odanosti.

A zato plaču i djeca i majka. Obitelj ciela tuguje, iskrene suze lije, u crnu se opet zavija, a da znaka žalosti stare još skinula nije.

Zar će vječno tugovati?

Vitezićev veliki duh bit će njoj utjehom u velikoj болi.

Sjeme spasa počelo ničati, rieči i djela dra. Dinka dojmioće se srdaca naših, plod rada njegova obilato bere i uživa istarski puk.

Diko rođnoga Vrbnika svoga, ponos Vrbničana, vierni sine rodne grude!

U njemu si i našao zasluzeni vječni počinak!

A dat će Ti ga blagi Dinko, radi Tvoje velike ljubavi prema njemu, koju si u svakoj prigodi izkazivao i nitko ga neproslije koliko Ti.

Spomenici svetlike Tvoje dobrote i veledušnosti, neizbrisivom učinište slavu Tvoju, a u srećima našim ostao si bezsmrtn!

Duh Tvoj veliki, Dinko, neka lebdi uvičk nad nama, bio nam vodičem u svakom djelovanju našem.

Molitve Tvoje pred prestoljem Oca Nebeskoga, bit će uvičk upravljene na oslobođenje i spas hrvatskog tužnog puka ispod jarma zlobnika i zatiratelja, — jer Ti si Tvojim dobrim srećem već za života molio Oca Boga, a proti neprijateljem njegovim sproveo si u borbi sav Tvoj viek za njegove pravice.

A Ti hrvatski puče kleknji!

Otari suze, pobožno skini kapu, digni oči na nebesa i moli!

Neprestani moliti se: moli u Svetišnjegu Oca za spas onoga, koji je kroz dugi viek svoj radio za spas tvoj!

Moli se pobožni puče za Dinku Viteziću, jer i on se za te moli u dvorovima Kraljevstva Nebeskoga

Oče naš... i budi nam milostiv!

Milostiv budi i našemu Dinku..., u Tvojem stanu daj mu raja i usliši molitve njegove i naše!

A daj Bože, dobromu slugi Tvojemu, u ljubljenoj rodnoj grudi:

Pokoj Vječni!

† Dr. Dinko Vitezović.

Premda smo donekle pripravni, obzirom na veliku starost i opasnu bolest, sa strahom u srcu očekivali potresnu vijest o smrti ovog velikana, ipak nas nagla smrt dr. Dinka u velike iznenadila i dušoboko ozljedila. Vele zabrinuti doznamo, da je dobit starac legao dan 20. tek. mja., ipak se nadamo jošte, da nas neće tako naglo ostaviti. Ali Bog ju odredio drugačije. Na sam Božić u nedjelju dan 25. tek. mja., Bog je pozvao u vječnost našegu prvaka, oca Istarskih Hrvata, dra. Dinka Vitezovića. Umro je u Krku, okružen od svoje rodbine, gdje je zadnje dane svega života boravio.

Zivot i rad dra. Dinka Vitezovića.

Od prastare vrbovičke porodice Vitezović, rodio se u Vrbniku Ivanu Vitezoviću i Marijodjenoj Votatić dne 24. jula 1822. sin kojemu dadeo na krunu imen Dinko ili po domaću Dumić, kojim imenom bivaše uviek nazivan od Vrbničana. Roditelji njegovi imali su ještje pet djece, od kojih bivše najstariji sin Ivan, kasnije blage uspomene biskup u Krku, a od sestara živu još: Dame, starica od bliza devetdeset godina, i Mare udata Trinajstić, majka naših vrilih zastupnika dra. Dinka i Mala Trinajstića.

Skrb za urgoj našeg Dinka preuzeo je bio stariji brat Ivan, koji ga je kao dvorski kapelan u Beču uzeo k sebi i dao u zavod u Mölk, te je poslije izuzeo gimnazijalne nauke u Bečkom Novom Mjestu. Pohadiao je sveučilište u Beču i Padovi, gdje je bio g. 1847. promaknut na čas doktora prava, iza kako je sjajnim uspjehom položio stroge ispite. Poslije svršenih nauaka nastupio je odmah u službu kod finansijske prokure u Zadru, gdje je već godine 1855. postao savjetnikom. Ali u teži službi nisu mu ruže evale. Prema izvrstanu i službenom činu, nikad nije mislio kod nadležnih oblasti ono priznanje, koje je kao takav zaslužio. A za to? Jer su sumniali kod Vitezovića zlostomu ste niže bilo zati: jiti svoj hrvatski rod i majčin jezik. Revarenja i podli domnevnje istaljanske klike u Dalmaciji i Istri, koje su uhalazile uviek sklonio ulo kod vlastodržaca u Beču, spričale su da je tek godine 1882. postao nadsvjatinik i prokuratorom za Dalmaciju.

Ali narod, koji je uvidio kakove se nepravde nanašaju mužu ovakovih umnih sposobnosti, opredieo ga za nešto višega, dade mu mjesto, s kojega će moći slobodno i neustrašivo braniti i horiti se za potlačene pravice hrvatskog puka u Istri. Kad su naime godine 1873 nastali izravnii izbori za carevinsko vijeće u Beču, posalje hrvatski puk istočne Istre i kvarnerski otoka Dra. Dinku Vitezovića u Beč da kaže zastupnik njegov u carevinskom vijeću brani i zastupa prava hrvatskog jezika i otkriva pred tim najvišim sudom zloče i nedjela istarskih Talijana i vladajućih kraljeva, koji danonice, gajež i pravo i zakon, nanašaju narodu naše kri i jezik. I ovdje počinju sjeti njegova zvezda, koja neće nikad ugasnuti i uviek lebditi nad hrvatskim pukom Istre, — od tada počinu i za istarskog kmet sjeti sunce nad u boju budućnost, od tada počeo je Istranin sa svojih ledja izbacivali teški jaram zatunčara i tlačitelja.

Bečki vladajući krugovi nanęli do tada primati informacije od miljenika svojih Taljana i odroda naših, začidile i smuliše se, judačci, kad im se prikazao Vitezović, Hrvat iz Istre, poslan od istarskih Hrvata u Beč. I nije čudo. Predsjude i zablude vladajućih krugova isle su tada tako daleko, da su za Istru složbeno znali samo pod imenom „Provincia Italiana“, te se ministri sišu na svojin stolicama uzvрpoljise, kad im Dr. Dinko Vitezović zagrimio: tamo nas ima, tamo živimo i gorimo naš ljepli hrvatski jezik, Istra je sa

dve trećine stanovništva napućena Slave-nima hrvatskog i slovenskog govora.

Od te godine nastaje njegovo blagovorno djelovanje, kojim je neumrlih zasluga stekao za potlačen hrvatski puk Istre. Nema struke javnoga života, u kojoj nije istakao stanovništvo pučanstva, koje je zastupao.

Ali tuj njegov rad bio je tra u oku neprrijateljima našega roda, te neinogavati svakujakin spljetkama sklonuti narod, da zamisli Vitezovića drugom osobom, nemogući log „buntovnika“. Vitezović maknuli iz carevinskoga vjeća, — maknule ga kao činovnika, baciv ga u mirovinu g. 1884. Tim ga mislile smrvti; ali Istarski ovaj Sokol, još većim poletom zleti se u redove neprijatelja i sa hrvatskim barjakom u desnici stane još odvražnije i neustrašivije na branik hrvatskih pravica.

Rad svoj i govore svoje u carevinskom vijeću izdao je pokojnik u dvjema „Poslanicama“, u kojima je podao savjestan račun o svom djelovanju, i podigao sebi vječan spomenik o nesobičnoj požrtvovnosti i postojanoj marljivosti, koje je uložio u korist pučanstva, koga je zastupao.

Poslije umirovljenja iste god. 1884. otvorio je odvjetničku pisarnu u Krku, u kojoj je odložio dva svoja nečaka Dre. Dinku i Matku Trinajstića, te dva naša borce, koji u kolu svojih „drugova zastupnika“, doslojno i odlučno zastupaju ideje, blagopokojnog ujaka.

Ostabiljeni medjuljubim vid prisili ga, te god. 1891. preporuči svojim biračima za našljednik svoga u carevinskem vijeću prefesora gosp. Vjekoslava Špinetića, koga narod izabere, te evo već 13 godina do sljedno i odlično sledi stopu blagopokojnog Vitezovića.

Oj te godine Vitezović, prema oslabljenim vidom, ipak nemirovio. Ustrojava se Družba Sv. Cirila i Metoda i izabire dr. Dinku prvim svojim predsjednikom. Još je i sada živo u pameti, kako Vitezović iz Krka molitvivo dolazi u Opaliju da predsjednik odbor-kim sjednicama i savjestno vodi Družbine. Tko se pak ne sjeća, kako Vitezović mladučkim žarom i zanosom na glavnim skupštinama, potiče sve na rad za Družbu. A tko nije bio duboko dirnut, kad je dočeo, da je dični starina radi svih slabog vida morao napustiti i predsjedničtvje Družbe? Glavna skupština pak Družbe, da mu iskaže svoje visoko štovanje i počast, kao svemu velikomu dobročinitelju i vredniju prvom predsjedniku, izabra ga svojim pokroviteljem.

Radi oslabljelođi vida i visoke starosti napustio je god. 1901. odvjetničku pisarnu i izrečio ju mladom odvjetniku g. dru. Antonu Antončiću, koji je kod njega kroz sve vreme izuzeo odvjetničku praksu.

Iltjeo se da vdrostvo prostor našeg kista, a da iscrpimo sve djelovanje dra. Dinka Vitezovića. Napomenuti ćemo samo od tolikih ustanova samo tri glavne takove, koje su nam do sada pozaate, a namentejene su poglavito njegovom rođnom mjestu Vrbniku, ali koji ipak jesu na diku i čast vrlom pokojniku, te se neizravno titu i ciele naše domovine.

Te ustanove jesu: 1. Stipendijalna zaklada Vitezović po mužnjici i ženskoj lozi, 2. Kujnica obitelji Vitezović, 3. Hrvatski Dom u Vrbniku, iz zahvalnosti nazvan „Vitezovićev Dom“, u kojem je smještena Čitaonica, knjižnica obitelji Vitezović i dječje zabaviste družbe Sv. Cirila i Metoda, koje je uzdizvano i njegovom podporom.

Ove kratke erte neka služe kao vječan spomenik mužu, koji je kao rodoljub i deobrotvor bio otcem i dobrim sinom našem i uženje Istre, te mu iz bolne duše zavapimo: Bila ti lažka, Dinko Vitezović, ova hrvatska gruda zemlje, kojoj si i dušom i telom bio uvick odan!

Slava! neumrla Slava, Dru. Dinku Vitezović!

Sprovod.

Uterak u jutro bilo je u Krku takova navala naroda, kakove onaj grad ne pamti: Krk je imao obavili sprovod dra. Vitezovića i njegove umrle ostanke predali rođnom mu Vrbniku na saltranu. Sa svih strana otoka navrilo je množivo puka, sve občine Krka bijuju zastupane posebnim od slanstvima, a tako i skoro sve hrvatske občine iz ostale Istre. U 9 sati dodjapo parobrodom „Liburnija“ odaslanstva iz Liburnije, nar. zastupnici, predstavnici občina i državila i drugi odličnici. Vidjemosmo zast. Spinetića, zast. Anđeljčića, dra. Fabijanića, Viktora Enina Cara, Tomasića, načelnika Jelusića itd. itd. Iz Rieke je „Liburnija“ dovešla kod odaslanika Čitaonice g. Josipa Bačića, člana i odaslanika hrvatske onladine dra. A. Bonetića, zastupstvo ug. hrv. par. državila podpredsjednika M. Polića, i ravnatelja Sterka i mnogo drugih Hrvata.

Sprovod se uputio iz pokojnikova stana. Za ljesom, pred kojim mladici nosili sijasel vjenaca, korakače najbliže svojstvo, pak predstavnici svih oblasti, zastupstva, deputacije i mnogobrojni narod. Iza žalobne mise odjevane u stolnici crkvi u prisluču celiog kaptola sa biskupom drom. Mahnićem na čelu i velikog množstva svećenstva uputi se duga povorka kroz grad. Izvan grada dečaku Vrbničani, da lies primu i pokojnika sobom ponese. Tu se je naime hrvatske Istre, naime državila, naime svih Hrvata oprostio od pokojnika naš vrli književnik Viktor Car Emin. On je rekao:

„Tužni shore!

Bli smo sami — neznani, prezreni. Sreća su u nas bila bladna, stđena, mirazna. Verde sklopljene — svjeti odbjegla. Jednom se tek, u davno minulih danih, osmijen digran glas, glas velikog, narodnog svećenika, glas sveca, Jurja našeg.

Nametniku ju on donukio: — San naroda moga ne znači jošte njegovu smrt!*

Pedrugu se nametnik i još nam narod potisnuo juče. A naš veliki biskup sklopljuo glavu i dah se njegov prolje istrom u skrusenim i umiljnim slevima:

„Oče, budi volja i voja!

I mi smo bili i opet sami, nezrani, prezreni.

*

Tada se podigao Oa.

Rodjeno mu gnezdo bilo ostrvo slavno, kameniti svjedok minule dobre, stoljetna gođe korola svetu priča ob onom, što je neko bilo.

I Oa se podigao. Podigao se jak, silan, nesavladiv.

Stao na narodno tlo, digao pest i — dalje prste! — zgrinio je Oa. Ni pedija, ni pedija vam ne damo ove liepe, ove drage i zlate zemlje naše. Slobodu hoćemo mi!*

Čuo ga sirotan, sred mračne što se skutriko kolibe. Sirotan vican u crnoj svojoj biedi kroz viekove da sluša samo zapovjet ludju. Oberezano se ubogi patnik i sav zatravljen sluša zamamne glasove, što mu duši govore milo

— A kakovi su ti glasi? Kakove riječi? Tko te zbori o slobodi?

A vjetrići ih, što je do tada raznosio sano udzabe istarskog roba, žuhorom mu svojim nježnim prožubori.

— To je Njegov glas — glas Olea Vašega — glas Vitezovića Dinka! . . . *

I zbijlo se čudo: Sreća da tada bladna, studena i mražna odjednom oživjela topotom, plamenom i žarom.

I mi nismo više bili sami, neznani, prezreni.

Svet je uoznao za nas, za i aštu lugu za našu bledu. A djelo je to bilo mrtvoga, nam vodje. On nas je odkrio svjetlu. On nas je upoznao s braćom. On nas je vrnuo u život. On nas je podigao . . . On nam je bio olac, okrili i oslon. U njegovoj blizini grudi su naše slobodnije disale, srca kucala živje a duše otvarale se velikim nadama raslučene sreće.

I sve je dizalo lvalu, slavu i diku, sedome vodj učitelju i prvaku naroda, a želja se k zviedzama vijala jedna:

— Čuvaj nam Bože, Velikog Starca! Ali je nadošao dan, kad nam ga odiclo nebo.

Kao odsjećeno poljeglie ruke, što su toliko dobra učinile narodu; skamenjene, ukocene su usne, koje su nas kroz toliko vremje branile.

Ode i um — razplinula se je velika misao, koja je kritima svojim obuhvatala cijeli prošlost i budućnost našu.

Stišeu se duše, red strahotnom zbiljom:

— Mrtav — On — Vitezović naš!

Ne može sreć da obuhvati toliku nestrku svoju! Nežna ga ohmanula slika:

Evo: Sa sokolova mu rodišta, s „Vrbniku nad morem“, dohode „po izbor državke“. U rukama im po stručak biele mažurane i bosiljka sitnog.

One će tim evićeem okiliti svoga Velikoga Starca i iz tankih će grla pjevati Njegoru slavu.

I gle, već se čuje piev tih i tajanstven: * * * * * slavu gore sestrice, Da mi zalijeme te naše rožice!

I kapljé kô rosa bistre padaju na mirisno cvieće. Vrele kapljé, što ih žalost u gradima kupi.

— Plaćite djevice! Plaćile ljudi, što Vas rodilo ovo ostrvo tuge! Plaći i ti Učko, stara majko naša! Plaćimo svi —

Jos rieč — poslednja rieč Tebi, Tvojoj sjeni, divna velebna pojavo u životu naroda našega!

Starče veličajni! Pred sobom nas gledaš potresene, preneražene ovi tolika gubitka!

Trzaju se srca, a koljena klecaju i sara od sebe padaju pred Tvojom velebnom sjenom, umni Starče, predobri oče naš!

I ruke se pružaju za humkom, koji će primiti svete ostanke Tvoje, dok ubogi istarski čovjek sred veličih i težkih svijetnih muka vapije k tebi:

— Oče, zašto, zašto si nas oslavio?!

I tako stoji ubogi naš čovjek kao pusta sirota bez oca, kao sjetni jesenski dan, kad mu zalaži za goru sunca.

Ime, spomen i duh Tvojih silni neka bude nad nama i nad blednom zemljom našom.

Mir pepelu Tvojemu.

Mir i vječna slava!*

Ovaj gorov izrečen od čovjeka srca i osjećaja, na morskoj obali, pri polju među maslinama, u sred onoga ranoživa naroda, a pred Vitezovićevim ljesom, učinio je duboki utisak. Mnogi su jecali, pokazujući time koliko ga ljubiše.

Na to ga Vrbničani odnose sobom a narod se turobno razidje.

Doznajemo, da je pokojnikovoj rodbini došlo množivo pismenih i brojavnih sačešća sa svih strana Hrvatske. Doznađemo još, da je pokojnik ostavio vrlo malo imetka, jer ga je još za života skoro svega porazdolio zatruđu.

Ovakovi su ljudi rijedost. Oni se pojavlje i gdje se pojave nose sobom blagovol i sreću. A kad izuzenu, za njima plaču hiljadu i hiljade.

Slava neumrloj uspomeni Dinka Vitezoviću!

* * *

Sprovod u Vrbniku izpao impozantan. Cio počao u susret dva kilometra sa crkvom... i hrvatskim zastavama u crno zavitim. Školska djeca sipala su cvieće i pravila špalir od gradskih vrata do crkve. Svetlijike crnino obavite, kuće crnino okiće, s' hrvatskim zastavama na pol slijeva. Na grobu jedna djevojka deklamirala prigodnu Antončićevu tužaljku. Nadgrobnog gorov držao je dr. Ožbolt. Puk do suza ganut klicao je pokojniku: Slava! Slava!

* * *

